

POSUDEK VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

NÁZEV: Identita rodičů dítěte s poruchou autistického spektra na základě rozhovorů s rodiči

AUTORKA: Barbora Čečrdlová

Autorka si pro svou práci vytyčila nelehký cíl, prozkoumat faktory ovlivňující rodičovskou identitu rodičů dětí s poruchou autistického spektra. Jedná se o stále více diskutované téma, které ale není zatím často zpracováváno. Je to dáno i tím, že poruchy autistického spektra se dají považovat zvláště v naší společnosti za poměrně nový fenomén. Přitom rodiče dětí s poruchou autistického spektra prožívají extrémně náročné situace, které jsou dány charakterem poruch a především narušenou schopností sdílet, komunikovat a rozvíjet sociální vztahy. To vše má přímý dopad na rodičovskou identitu, proto považuji práci za přínosnou.

Teoretická část je rozdělena na 3 základní nosná témata. Prvním z nich jsou poruchy autistického spektra. Studentka předkládá historický vývoj pohledu na autismus (což je dle mého názoru nezbytné vzhledem k pochopení složitosti situace rodičů dětí s autismem) a pak definuje poruchy autistického spektra jako takové. Přidává tzv. psychologický model postižení, který je založen především na kognitivistických teoriích a který se snaží vysvětlit problémy daných jedinců z hlediska sociálního fungování a jedné z jeho příčin, omezeného chápání kontextů. V druhé části se pak seznamujeme s pojmem identita, posléze je cílen konkrétně na rodičovskou identitu a identitu rodičů dětí s postižením. V poslední části pokrývá autorka zvládání stresových situací mezi něž bezesporu patří vyrovnávání se s postižením svého dítěte. Domnívám se, že teoretická část vhodně mapuje témata související s předmětem výzkumu a je provázána s empirickou částí.

Výzkumná část je založena na kvalitativní metodologii. Studentka se snaží dojít k cílům své práce pomocí metody semistrukturovaných rozhovorů s rodiči, které jsou doplněny anamnestickými dotazníky. V rámci výzkumu provedla studentka rozhovory se třemi rodinami, z nichž v jednom případě byla přítomna pouze matka. Data z anamnestických dotazníků jsou přehledně uvedena v tabulkách, kde se můžeme dozvědět základní údaje o rodičích, sourozencích dítěte, ale také další anamnestické údaje, např. průběh porodu a základní vývojové mezníky. Dále jsou informace rozvedeny ve stručných rodinných kazuistikách.

Analýza dat probíhá v rámci kategorií, které si studentka stanovila a které pokrývají období před stanovením diagnózy, průběh diagnostiky, dopady na rodinu a vývoj smířování se s postižením. Oceňuji zde, že studentka nezůstává na povrchu, ale snaží se dostat skutečně k prožívání a emocím rodičů. Právě pomocí konkrétních prožitků matek analyzuje jednotlivé faktory a situace, kterým

byli rodiče nuceni čelit. V interpretaci pak ukazuje, jak se vyvíjela rodičovská identita rodičů v rámci procesu zjišťování a přijímání diagnózy dítěte. Konfrontuje zde prožívání a reakce rodičů, snaží se hledat styčné body a sumarizovat získaná data. Snaží se také ukázat rozdíly v prožívání otců a matek, což je určité jedním z přínosů práce, je patrné, že i když může být odlišné, neznamená to, že by bylo kvalitativně horší či lepší. Svými závěry vlastně potvrzuje poznatky z teoretických zdrojů (například oproti otcům zvýšená potřeba matek sdílet).

Celkově hodnotím bakalářskou práci jako velmi dobrou, splňující nároky na kvalifikační práci dané úrovně. Nemám větší výhrady z formálního a jazykového hlediska a doporučuji práci k obhajobě.

Dne 8. 6. 2013

PhDr. Hana Sotáková